

PREGÓ DE L'ESTENDARD

Palma, 31 de desembre de 2019

LES EDATS DE LA CIUTAT

Rosa Planas

Molt honorable Senyor Batle de Palma, digníssimes autoritats, amigues, amics, ciutadanes i ciutadans.

M'és impossible pensar la ciutat d'altra manera que no sigui com un organisme viu. Un cos amb el seu cap, extremitats, venes i artèries. En definitiva, una prolongació humana en un espai que reconec d'ençà que vaig obrir els ulls a la realitat, i sense el qual no sabria dir qui soc. La ciutat és molt més que casa meva, és el meu apassionat confident, també la meva preocupació, el meu disgust quan veig que és maltractada i, en les nits d'insomni, el meu terror metafísic en veure que es va destruint tot allò que he estimat i que, en una remor d'indiferència, es fa pols el que segles de tradició havia forjat, sense que a canvi s'ofereixi res a l'alçada d'allò que desapareix.

La ciutat és molt antiga, però mai havia estat tan decrepita. Malgrat els més de dos mil anys d'existència, s'havia mantingut fresca en la seva fesomia fins al segle XX, mantenint enèrgica i austera, l'empremta que els seus ciutadans i cada època històrica, segons la riquesa i l'oportunitat, li havien anat concedint. Sempre abillada amb els seus diferents vestits i ornaments: musulmana, gòtica, renaixentista, manierista, barroca, modernista, racionalista o regionalista. La ciutat amb les pells de les modes urbanes i les expressions artístiques, o vestida amb el gust personal d'algun mecenes que, portat pel seu amor propi i públic, construí un edifici singular que perpetués no sols la seva memòria sinó el ritual de bellesa, que encara exhala la ciutat, ja sigui en forma d'uns banys àrabs o d'una casa Forteza-Rey.

Des del talaiot, enclavat en el cor de l'Almudaina, fins a la romana i pètria harmonia que li atorgà el primer conqueridor, Cecili Metel, continuant per aquella quasi extingida magnificència de l'esplendor musulmà, fins a l'estrella gòtica de la Seu i les quatre parròquies principals, la ciutat va anar creixent com una onada de llum, tastant tots estils, embocant tots els desafiaments, destacant en totes les cròniques de viatgers i

pelegrins, de pirates i corsaris. Tots sense distinció trobaren la perla del Mediterrani en aquesta capital. Fins que arribam a una modernitat corrosiva, que ha anat parasitant la tradició fins a fer-la irrecognoscible. Palma, que s'havia anat adaptant com una sargantana a la coloració dels temps, amb la seva capacitat secular d'assimilar tot allò que tenen de bo els corrents nous, es veu avui gairebé impotent per adaptar-se a les formes mercantils de la nova realitat: franquícies, sobreexplotació, renou, contaminació, en definitiva als temps despietats de la quantitat, que tot ho rossega i que tot ho orienta cap al negoci sense respectar cap identitat, cap segell que fa distinta una ciutat d'una altra. Són els temps de la gentrificació, de la madura i esgotada fórmula de munyir la ciutat com si fos una vaca de pedra, però no totèmica com la lloba de Roma. Les coses han de canviar, perquè la ciutat torni a ser ella mateixa, sense perjudici del progrés, però sense perdre aquell cos que cadascun dels ciutadans reconeixia i podia fer-se seu. La ciutat amant, que jo sempre he estimat.

Abans de fer de la memòria una caixa oberta sobre els qui ara m'escoltau, vull reclamar aquesta defensa numantina o mallorquina, com li vulgueu dir, per aturar la sagnia dolorosa, l'hemorràgia que fa que la ferida encara es pugui suturar. No voldria veure una ciutat mutilada en els seus òrgans més vitals: el centre històric, la façana marítima, els monuments abandonats on cada vegada el deteriorament i la ressaca de l'oblit posa més en perill una possible recuperació. No vull veure més el mar com una intuïció, ofegada per una selva de vaixells aparcats, fent retronar els màstils com a escuradents, en els cada dia més freqüents dies ventosos. O contemplar espaordida la monstruosa desproporció que hi ha entre els creuers gegantins i les agulles daurades de la Seu. Aquests leviatans que arriben amb el seu bram de dragó que retrona per tota la ciutat, i que són ciutats flotants que desafien la meua ciutat varada, envaint-la amb la impertinència metàl·lica de la seva agressiva ocupació.

La ciutat es desfà com una platja hostilitzada per un mar trastornat. Tal vegada el tan temut canvi climàtic, li farà recuperar la densitat d'altres eres geològiques, si fem cas de l'amenaça que preveu la desaparició de les costes més properes. La nostra serà de les que més patiran aquesta onada malcontenta, provocada per la crueltat humana amb la naturalesa.

I és llàstima haver de parlar així de la meua època, de la nostra època, ja que cap d'anterior, ni amb les guerres ni amb la destrucció imposada per idees equivocades, havia fet tant de mal a Palma com aquest darrer segle. Al cap i a la fi, no hauran estat

bombes ni canonades, ni trencadisses esporàdiques mogudes per les més pregones revolucions, sinó el desafecte creixent vers la ciutat, que ha anat augmentant a mesura que la política es desvinculava de la cosa pública, de la reparació i la generositat vers el patrimoni, de l'obligació de millorar l'espai públic on ella mateixa creix i es desenvolupa. D'ençà que s'han fet quadrar els pressuposts a costa de les necessitats d'una ciutat mediterrània, bella i generosa, que no mereixem.

Cada pèrdua és irreparable, cada substitució en l'estructura urbanística empitjora allò que hi havia abans. No debades els darrers efectes han estat colpidors. A manera d'exemple en citaré només alguns: ca n'Alzamora, el pont del Tren, l'hostal Arxiduc, el convent de santa Caterina de Sena, la fàbrica de Cayetano Segura, el Kursal, l'hostal Nuredduna, fins al més recent de can Bibiloni, substituït per una finca vulgar. Però el mal no destrueix només la pedra, arriba fins als essers vius. En són prova la calvície del bosc de Bellver, la desforestació dels parcs públics en benefici d'uns espais durs on poder celebrar o perpetrar esdeveniments, que sovint destrueixen la pau dels residents i converteixen la cridòria i la bulla en una demostració sorollosa del grup que s'imposa. Tot això sacsejat per una contaminació lumínica que, sense ordre ni control, s'apodera de les façanes dels edificis més cèntrics. Tot en contradicció amb aquella Palma silenciosa i discreta que vaig conèixer i que tot seguit miraré de refer davant dels vostres ulls convertits en orelles. La ciutat harmònica, austera, elegant, anomenada a vegades levítica pels seus incomptables convents, però que mostrava sense complexos l'espiritualitat subtil dels seus antics ciutadans.

La ciutat i jo hem arribat a una simbiosi, a una unió indestriable, com la de l'abella que pol·linitza la flor o la formiga que treballa anònimament pel formiguer. Jo la necessit i pens que ella també em necessita. Les edats de la ciutat són les meves edats. I la memòria em fa revivre les primeres passejades d'infant, prop de la casa dels avis al carrer dels Horts, el mateix indret on el doctor Llorenç Villalonga havia tingut despatx. Aquests passeigs de capvespre, de la mà del padrí Jeroni, desembocaven a la Rambla, encara sense reformar i sense floristes, amb unes faroles de ferro fosc que gairebé no il·luminaven, però que desprenien una boira grogosa que es reflectia en la brillant superfície del passeig. La Rambla sempre humida i llenegosa, sempre solitària. M'agradava arribar fins a la font i ficar-hi la mà. Sobre l'aigua freda i transparent suraven unes petites fulles. Envoltada de convents, la Rambla i el carrer dels Horts, tenien en les Tereses, monges tancades i per això invisibles, un dels seus veïnats més

il·lustres. Per jo era un desafiament intentar veure alguna monja des del balcó. Per això, m'hi emboscava a primera hora del matí, per atalaiar l'hort que, amb aquell preciós arc gòtic obert sobre el cel i del qual no n'entenia la utilitat, amagava unes diligents i feineres monges que treballaven en silenci. He de dir que vaig aconseguir de veure'n alguna, però mai la cara de cap.

La Rambla tenia un rostre per a cada època de l'any, un calendari propi. Una de les dates més assenyalades era la Fira del Ram. Aleshores s'hi col·locaven unes casetes on es venien garapinyades, coco, cacauets, núvols de sucre, llepolies delicioses de mirar i d'olorar, perquè ni pensar que me'n compressin gaires, una o dues en tot el temps que durava la Fira. Però no m'importava, gaudia assaborint-les en la imaginació. La meravella era que la Rambla, sempre malenconiosa i solitària, s'omplia durant uns dies de llum, d'infants i de vianants que, com jo mateixa, desitjaven una vida menys monòtona, més plena de llums i de sorpreses.

Després dels Rams venia la Setmana Santa, i els seu dia més reeixit era el Dijous Sant, quan la família tenia el costum de fer cases santes i visitar cada una de les esglésies de Palma que, per un dia, abandonaven la fosca tenebrosa i s'adornaven amb flors i perfums subtils. Les capelles imitaven una mena de paradís inaccessible, que sols es podia contemplar. La jornada acabava amb la solemne processó de La Sang, que passava a darrera hora per la Rambla. S'anomenava del silenci i no s'assemblava a la d'avui. A horabaixa davallàvem les cadires i esperàvem enmig d'un fred glaçat l'arribada dels cavalls blancs, que obrien la desfilada. Sense música ni cap mena de remor, un silenci profund acompanyava el moviment rítmic de les caperutxes, llargues i fantasmals, que mai no em donaren ni un trist confit, i que, per la seva severitat aparent, semblaven promptes a castigar qualsevol rialla. Tot i aquesta por instintiva que m'inspiraven, m'encantava la processó i sempre volia ésser-hi, aguantant fins al final, cosa que no aconseguia, perquè de vegades sense poder-ho evitar, em quedava dormida.

La segona gran festa del calendari de la infantesa era el Nadal. En aquell món entristit i desconfiat de la segona i quasi eterna postguerra, el Nadal era un alliberament acompanyat d'una explosió d'alegria familiar. Durant uns dies, tots ens sentíem rics i generosos, confortats amb desigs i olors noves, il·lusionats pel retorn d'alguns familiars absents. Cuines a vessar de preparacions i menjars, compres que no es tornaven a veure fins a l'any següent. Construir el Betlem i anar-ne a veure d'altres era també una de les diversions més esperades, fins que venien els dies dels Reis. Aquells monarques

estrangers que arribaven a la nit i deixaven la casa capgirada, amb regals que havíem demanat i que esperàvem en delit. He de confessar que hi vaig creure tant com era possible. Record que, fins i tot, en vaig veure algun durant la semi vigília nerviosa que precedia el dia sis de gener. Els Reis passaven això era segur, però no els veiem més que a la cavalcada i de lluny. No hi havia patges als centres comercials, ni suplantadors amb barbes postisses que diuen ser Papa Noel, remonent antimonàrquics els trons reials. Ses Majestats d'Orient eren els únics monarques del Nadal.

De camí a la joventut, l'adolescència coincidí amb la descoberta de la segona edat de la ciutat, amb tot de col·legis situats ben al centre i omplint de vida els carrers grisos. Avui alguns ja no són al seu antic emplaçament, però els recordo tots: Montision, La Salle, Madre Alberta, Jesús Maria, Sant Francesc, Sant Rafael... els Instituts. Els religiosos amb el seus uniformes, les seves bones i males fames, els seus professors carismàtics i d'altres de ben odiats. El meu uniforme no m'agradava gaire: falda blava, camisa blanca, sabates Goril·la i calcetins blancs sempre pujats, perquè sinó ens castigaven. I una vida reglada, amb una disciplina sotmesa a certa violència física. Galtades i alguns càstigs corporals. De genolls i cara a la paret, insistint en aquella duresa sistemàtica de monges i frares sotmesos també ells a la tensió de fer allò que potser no els agradava. La ciutat mentrestant començava a embossar les venes de cotxes: sis-cents, dos cavalls, algun sidecar i unes poques motos... Malgrat tot, la ciutat encara mantenia aquells espais silenciosos, amples, ordenats. Neta i segura, on la soledat acompanyava la rutina dels vianants. La vida quotidiana no trencava el ritme invisible, que marcava el cor bategant de la capital.

Passada aquesta edat, m'arribà la joventut que em dugué a descobrir altres paratges urbans. Una ciutat elegant, encara molt afrancesada en els gustos. Cafès senyorívols: el Niza, el Formentor, el Miami, el Niàgara, el Moka, la Colombo i el bar Cristal. També les granges on les xocolates amb ensaïmades eren de preceptiva obligació. Record especialment la Granja Royal, al carrer de sant Feliu, on se celebraven comunions i altres festes familiars, amb els seus sofàs vermells i les seves taules sempre plenes. I l'antic Can Joan de s'Aigo en el seu primer i sobri emplaçament. Sortosament, encara avui gaudim d'aquesta institució tan mallorquina. En definitiva, l'olor de fleca, de pa bo i acabat de fer, de forners sortint enfarinats de les boques calentes dels forns. Aquells dies d'ensaïmades i de suís. De pastissos autèntics: palos, borratxos i quartos embetumats. Com enyor aquella palangana de pastissos que compràvem els diumenges,

sempre iguals però sempre deliciosos, i que eren d'obligat consum a totes les cases. Molts dels forns que els feien han desaparegut: Santa Eulàlia, can Llull, can Pujades, can Frasquet entre d'altres que eren signe de bon gust i civilització.

La ciutat mantenia un difícil equilibri, era jove en l'impuls però vella en la saviesa de les rutes urbanes. Places tranquil·les i arbrades, on l'ombra a l'estiu i el sol a l'hivern, oferien espais de somni. Fonts que rajaven aigua neta i potable, on l'assedegat passejant podia sadollar d'un glop la set i refer-se. No entenc com hem pogut perdre aquesta estructura de pau, que proporcionaven llocs tan entranyables com la plaça d'Espanya, amb el seu preciós colomer ben cuidat i aquells bancs de ferro forjat i pedra, on podies descansar contemplant el rei immòbil de mà alçada sobre la ciutat. Una destrossadora i aberrant reforma la va mutilar convertint-la en una plaça de franquícies, amb arbres degollats i ocells espantats. Record com va començar tot amb la dispersió dels estornells a canonades, desfent amb brutalitat els dibuixos que aquestes aus migratòries creen en el cel rogec els dies que precedeixen els seus cursos. Quin dolor em produïen aquestes inhumanes bales de renou contra una de les meravelles més belles que poden contemplar els ulls. Això fa part de la ciutat amable que enyor i que era la que respectava els ocells i els animals, tan ciutadans com nosaltres i amb els seus drets i dignitat.

L'edat de la joventut fou per a mi el descobriment, la recerca i l'aparició d'una ciutat que s'obria com una magrana amb els seus mons petits i vermells, plens de saboroses imatges. Les lectures em feren conèixer una ciutat oculta, invisible, gairebé subterrània, que romania intacta per a la imaginació. Aquesta ciutat m'havia d'acompanyar en algunes de les meves obres de ficció i d'estudi. La dels poetes i dels narradors, la dels qui d'una manera o altra havien estimat i reivindicat l'esperit de Palma, la més bella ciutat que s'hagi vist mai, segons els ulls d'un jove i encisat Jaume I qui, des del vaixell estant, divisà la línia blava de la medina emergint subtil de la boira. Pintors com Jaume Mercant mantindrien viva aquesta imatge única en les seves pintures crepusculars.

A mesura que emergia la ciutat, descobria noves vides i es descorrien cortines arnades de prejudicis que, com a tels vells, anaven caient davant meu. El call major i el menor, amb els carrerons encara intactes, em permetien recuperar les estretors ambigües de les escoles rabíniques on em semblava escoltar el càntic de fe jueu, el Xema Israel, i on amb els ulls interiors distingia l'eixam d'infants sortint de les sinagogues. Jueus i jueves que havien viscut grans epopeies: la navegació, filla d'un judaisme sincrètic, que havia

atorgat renom a Mallorca harmonitzant tècnica i aventura que, combinats amb l'esperit emprenedor dels mariners cristians, havien arribat fins a les costes de l'Àfrica profunda i a les illes egípcies d'Elefantina. Comerciants però també científics, els Cresques, Jaume Ferrer, Gabriel Valseca i d'altres tal vegada ignots. Homes i dones fets a la cultura i per a la cultura que trobaren en les corts cristianes de Mallorca afinitats i semblances. Jueus i jueves de la ciutat que vivien escairats de convents: santa Clara o sant Francesc, però que mesclaven llurs cants sinagogals amb les lletanies de la pobresa dels framenors, lloant el germà Sol i la germana Lluna, en una ciutat que en algun moment fou lliure i compassiva.

No vull parlar avui de la destrucció de 1391, que infamà per sempre la memòria. No vull recordar els progroms ni les batusses dels forans contra els ciutadans, tampoc les violències dels agermanats ni dels seus repressors cruels. No vull recordar el fanatisme de tots, que no mereix més que el nostre menyspreu, sinó evocar els períodes de relació fructífera, de respecte i convivència entre les gents que feren de Palma la ciutat de totes les promeses i de totes les benediccions. La ciutat on tots podien gaudir de la bellesa i la bondat.

Però no sols la ciutat medieval despertà la meva encuriosida imaginació. Altres vels s'anaven alçant per mostrar uns racons impertorbables, que conservaven la petja d'uns herois ignorats. Així vaig ensopegar amb el gran mite, respectat però sempre insuficientment conegut, mestre Ramon Llull, el retrat del qual no sempre llueix en el seu dia a la balconada d'aquest Ajuntament. Ramon Llull, que encara espera la tan cobejada canonització, i per part nostra, que el seu nom sigui donat a l'aeroport de Palma. Però Llull, com qui va de pas, serà sempre el gran pelegrí, que viatjà arreu del món però que retornà a la seva ciutat per a morir. Potser el darrer que veren el seus ulls des del vaixell estant foren les sòlides agulles de la Seu, elevant-se des del tancat com una nova escala de Jacob.

També he de fer esment d'una heroïna encara més desconeguda, pura bellesa i silenci, estranya com una orquídia, però viva en el batec de la geografia més íntima de la ciutat. Anna Maria del Santíssim Sagrament, la monja dominica de Santa Caterina de Sena, original entre les originals, seguidora de Llull, de sant Francesc i de sant Domingo, única entre les escriptores mallorquines i primera d'entre totes. Ella representa la veu ofegada per l'oblit. Però no ha bastat l'insult d'uns quants per destruir l'esplendor d'una prosa mística de lluent universalitat. Ni l'orgull mesquí dels misògins de totes les

èpoques han aconseguit d'esborrar la seva intel·ligència espiritual. Totes les confluències doloroses i negatives arriben al seu cim amb la destrucció del seu convent de santa Caterina de Sena a mitjans del segle XX. Avui l'església barroca i meravellosament dissenyada, roman gairebé inaccessible, amb necessitats urgents de ser restaurada i reoberta al públic ciutadà i, per què no, també com a reclam turístic, mostrant el que realment és, un dels temples més bells i originals de la ciutat.

Si el passat va ser per a mi una font inexhaurible d'emocions, els temps moderns es mostren més esquius a la memòria. Els segles XIX i XX, convulsos i confusos... eixuts i trists, amb la ciutat desarborada per revolucions i guerres, per matances i odis, s'afanyava a recollir les deixalles de totes les guerres europees: les napoleòniques, les mundials, alguna assonada... Mallorca es convertí en l'illa on anaven a parar tots els èxodes d'Europa, tots els exilis. Aquesta arribada a l'edat madura provocà en mi una visió menys romàntica, aclaparada per la densitat de tantes tragèdies, algunes roïnes i d'altres no contades.

Em sap greu que Palma no tingui encara cap monument que reivindiqui tots aquells soldats mallorquins de lleva, que moriren cruelment en les guerres colonials, deixant la vida a Cuba o a les Filipines. Llistes senceres de noms perduts, de joves escapçats de les seves famílies per morir miserablement de febre groga, de malària o d'enyorament. Encara em venen al cap les paraules del general Weyler demanant desesperat un equipament més digne per a uns soldats que anaven a lluitar no contra l'enemic sinó contra les insuficiències d'un exèrcit mal equipat, amb uniformes de «listilla» i espadenyes que es mullaven en els aiguamolls fent impossible el pas. Soldats mallorquins que no han estat mai rescatats del buit de la memòria històrica que ara, amb tota justícia, reclamam pels assassinats de la guerra civil del 36.

Més enllà de les angoixes militars i bèl·liques, la ciutat havia de descobrir a finals del XIX una llavor d'or: el turisme, que encastada en una perla exòtica, la pròpia illa, s'erigiria amb el temps com la principal indústria, amb exclusivitat perillosa, de tota la nostra estructura econòmica. L'edifici símbol va ser el Gran Hotel, la magnífica construcció modernista de Domènec i Muntaner, en uns terrenys arrabassats al curs de la Riera. Escoltat pel Teatre Principal, s'erigí en signe de modernitat i prestigi. La mala sort perseguí aquesta creació enginyosa que havia d'atreure els primers viatgers, encara no turistes. Guaitaren a les seves balconades el poeta Rubén Darío, l'escriptor república Vicente Blasco Ibáñez, i un apesarat Georges Bernanos. Allà, s'hi celebraren banquets i

proclames, Costa i Llobera recità alguns versos i Joan Alcover descobrí al públic la seva immortal Balanguera, filant la tristor malenconiosa de tants de mallorquins i mallorquines, que no per callar prudentment, patien de menys dolor que altres pobles més sorollosos. Allà, hi prengueren cafè Miquel dels Sants Oliver i altres prohoms optimistes, que creien en el progrés i en el signe dels temps. Llegir-los avui és trobar-los de bell nou.

A vegades, quan el somni fa mirar enrere, m'hi refugio i em sembla que els veig a tots amb els moviments i els vestits d'època, bigoti rígid, cabell lluent, i un gran cigar a les mans, l'únic objecte que va quedar de la desfeta colonial... Però res m'amoïna, sé que la ciutat no va morir amb les destrosses del XIX, amb les muralles esbombades i els monuments destruïts: l'església gòtica de sant Domingo, la font de la Reina, els convents desamortitzats... ni tampoc amb la proliferació dels crims urbanístics que desenvolupà l'anomenada «balearització» del segle XX. La ciutat encara tenia capacitat de regenerar-se, de defensar-se contra els hoplites ben proveïts d'arguments seductors i de raons de regeneració urbanística. La ciutat necessitava nous motius per desintegrar-se, per substituir velles estructures i edificis, per fer lloc a un creixement urbanístic per desgràcia descontrolat i abusiu.

Aquesta darrera edat, la que avui compartim tots, és tal vegada la més inexplicable, perquè no respon a una evolució natural ni a un trànsit motivat per necessitats de creixement. Al meu parer, la ciutat no evoluciona sinó que muta, com si fos atacada d'un virus altament agressiu. La mutació respon a fets que no es qüestionen: ocupació de l'espai públic per terrasses i tota classe d'estris, mutilació inexplicada de jardins i parcs, pintades vandàliques en qualsevol racó del casc antic o de l'extraradi, creixement insòlit del sostre urbà amb piscines i para-sols que fan de l'antiga teulada una nova degeneració turística. El trastorn ja no afecta la pell sinó també la carn, ja que l'interior dels edificis, alguns d'una bellesa que havia romàs impertorbable durant segles, es veuen modificats i destruïts per mor d'una utilitat mercantil. També les artèries i les venes són alterades i el sistema circulatori de la ciutat, es veu asfixiat per unes trombosis de gravíssimes conseqüències: desviaments d'antics camins que es veuen abocats a convertir-se en improvisades vies d'evacuació de l'insostenible parc automobilístic, que no ha deixat de créixer en els darrers cinquanta anys. Destrucció d'illetes antigues i desaparició de carrers històrics. Abandonament de convents com sant Jeroni, de bellesa indiscutible i farcits d'història de la ciutat. Demolició d'edificis

importants, com l'antiga Casa del Poble, sense que això comporti cap millora a l'espai urbà, que roman buit com un queixal arrencat de la boca. Conseqüències que desemboquen en un empobriment, en una pèrdua de la qualitat de vida, que avui consider molt inferior a la de la primera edat, quan l'aire, l'aigua de l'aixeta i el silenci eren uns bens que semblaven eterns i fora de perill.

Aquesta ciutat mutant s'igualava amb altres capitals, atacades pels mateixos virus, amb les mateixes mancances i amb la indefinició d'un model, que no acaba de decidir-se per una forma sostenible de creixement i de vida. La meua actual edat no durarà molt, però allò que en la vida humana és irreversible no ho hauria de ser per a la ciutat. Les seves edats són les meves, però la seva vida serà molt més llarga. Ella quedarà mentre que jo, nosaltres, serem tota una altra cosa. Per això voldria acabar aquest pregó amb una crida, humil però decidida, a la defensa d'allò que ens ha fet ciutadans de la capital de Mallorca: el gust, la convivència, el respecte per la tradició, la curiositat per la novetat, el desig de progrés, l'estimació pels bens que ens llegaren els nostres avantpassats. I pensar Palma com una modèlica, bella, singular, especial, ciutat irrepetible, perquè té tots els fonaments per ser-ho: Història, art, patrimoni, bellesa, situació. No permetem que per uns guanys transitoris malmenem el llegat dels segles. No hem de permetre que les edats de la ciutat conflueixin en una mort anònima, on les restes es depositin en una fossa comuna de vulgaritat i avorriment. Siguem ara i sempre vertaders ciutadans!

Moltes gràcies.